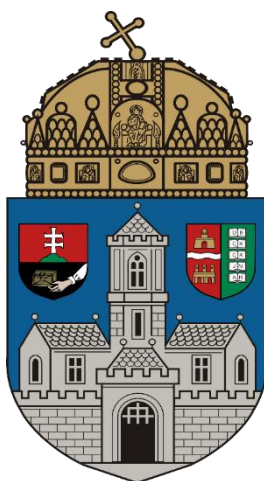

Óbudai Egyetem
Doktori (PhD) értekezés
tézisfüzete

Komplex biztonságmenedzsment

Zólyomi Zsolt

Témavezető

Prof. Dr. Berek Lajos egyetemi tanár

Biztonságtudományi Doktori Iskola

Budapest, 2019

TARTALOMJEGYZÉK

1	SUMMARY.....	3
2	A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI	6
3	CÉLKITŰZÉSEK	12
4	VIZSGÁLATI MÓDSZEREK.....	16
5	ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK	17
6	AZ EREDMÉNYEK HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGE	18
7	IRODALMI HIVATKOZÁSOK LISTÁJA.....	19
8	A SZERZŐ TÉZISPONTHOZ KAPCSOLÓDÓ TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEI.....	26

1 SUMMARY

Corporate Security Management in Hungary today

What do we mean today in Hungary under corporate security management, and what level of development can we position today in relation to the current scientific and professional guidance of international security management?

The underlying principles of corporate security management and its emergence in Hungary are different from international leading procedures or does not fully covers the entire spectrum of corporate security management, so it is necessary and desirable for the comprehensive complex security management process to be as fast as possible becoming a practice.

Until the change of Hungarian political system in 1989-90, there was no corporate security management in Hungary. The socio-economic system of the time was based solely on state law enforcement, fire protection, disaster, civil defense (and secret service) matters in property and personal security matters. In addition, it operated security surgeries, especially in dangerous industrial factories, which occupied occupational safety tasks, but also dealt with property protection. We can mention the various guards in the period prior to the regime change as well as those who have been dealing with security in the greater part of the twentieth century in Hungary, for example: Night watchmen, Gamekeeper, Field-guards, State and social property, collective property, was personal in personal terms. In this era private property did not exist, so no protection had to be dealt with.

With this security background, we have come to enjoy all the security risk factors of a free market economy. We were not prepared for this, just like the unsettled law enforcement agencies. They sought to redirect their efforts to carry out for their basic tasks, while withdrawing from the economic and corporation field as compared to their earlier roles. At this time, the leaders of corporations who had become owners became confronted with the fact that they themselves had to take care of the protection of their values. As enterprise security management training did not exist at all or still does not exist today, various management directions have emerged that still hold on to them, even though the desired complex security management is already in development.

Corporate security management approaches:

1. Police-Military
2. Security vendor/guarding
3. Safety/labor protection/OSH
4. Safety/technical
5. Informatics
6. Complex corporate security management

The police-military direction: a trend introduced by police and military leaders, focusing on the physical protection of objects and on investigations. This is the most dominant security trend in our country today.

The security vendor is the approach of security service providers, the main focus is on human guarding, generally the "protection" from the "outside" point of view.

The occupational safety aspect is the (safety) workforce engineer, where focus is on work, fire, environmental and health protection. Emergency response is the main focus within emergency management.

The technical safety direction: safety engineer's approach based on the technical background of security system and its components, camera system, access control system, alarm systems.

The informatics orientation: an analytic system approach, characterized by information technology engineers, is characterized by an IT system, elements and network protection systems.

All five of the previously listed security management concepts interpret security management as narrow as possible, pursues only the implementation of their own professional theory and practice, seeks to exclude other responsibilities of security management from their area of responsibility and to pass on other organizational units, thus abandoning the overall level of control.

As an example, a solution to the police-military and security vendor/guarding approaches are not to participate in the implementation of information security (e-mail control, internet usage monitoring, information flow to the detriment of the company, etc.), they are fully allowed that control to IT organization. This is a convenient set-up in their opinion, but they also hand over the full control of the IT organization over the area, so the necessary data is not immediately available for

them, then they will not have immediate access to the needed systems to investigate a future misuse, or get this information late which can cause significant delay of investigation [91].

Complex corporate security management is an international, mainly Anglo-Saxon approach, with a strict security culture and policy that has been introduced by multinational corporations. The protection of private property required and established its own defense system, in the last third of the twentieth century and started to develop dynamically. Its feature of being in a comprehensive way for security, seeks to integrate all its elements into its one united system.

Summarizing, it can be stated that domestic security management history has been produced significant results in the private sector in several directions, without fundamentals, has gone through a definite development, but the desired, systematic, standardizing tasks are ahead of us. To this end, this study is a guide to the purpose based on a foreign example, outlining my own idea as a follow able idea, in order to create a desirable and uniform, complex corporate security management system. I hope that by writing my thesis I can contribute to the development of a complex security management approach within the security profession and to draw a traceable line. My future aim is to basically rely on this dissertation, by linking with the procedures required to cover other areas of complex corporate security management, such as documentation of security processes, sample design of process descriptions, flow charts and implementation instructions, a simple and effective quality control system for security providers. The system is not closed, it is always possible to add additional modules required or to be excluded according to the activity and security needs of the particular company [92].

2 A KUTATÁS ELŐZMÉNYEI

Értekezésem témájának tekintetében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a biztonság területén tevékenykedem mintegy harminc éve, 1988-tól a Rendőrség állományába kerültem, 1989-től a Komondor Terrorelhárító Szolgálatnál, majd 1991-től (a rendszerváltozással egyidejűleg az egységünknel névváltozás is történt) a Rendőrség Különleges Szolgálatánál szolgáltam 1997-es év végéig. Ez idő alatt két ENSZ misszióban is részt vettem, mint rendőri megfigyelő, 1993. első felében Kambodzsában, majd 1996. januártól 1997. júliusig Angolában. Ezután kezdtem el a szűkebben vett témám a biztonságmenedzsment területén dolgozni, azon belül is, konkrétan, vállalat biztonságmenedzsmentet működtetni. 1997. decemberben léptem a biztonságmenedzsment "ösvényére", mint az IBM székesfehérvári gyárának biztonsági igazgatója. A gyár biztonságának megszervezése után felelősségem több létesítménnyel is kibővült, majd a közép és keleteurópai országok biztonsági irányítását is rám bízta, ami 25 országot jelentett. Az alapfeladatom mellett több alkalommal vizsgáltam meg IBM-es létesítményeket, gyárakat, irodaházakat, stb. (USA-ban, Mexikóban, Kínában és Európában), mint biztonsági auditor. Így jelentős tapasztalatra tettem szert nemzetközi szinten is. 2006. szeptemberben új lehetőséget kaptam a MOL vállalatcsoport biztonsági igazgatójaként. Szakmai fejlődésem szempontjából irigylésre méltó feladat volt, felépíteni a mintegy negyven országban tevékenykedő, közel száz vállalat biztonságát (személyi állomány, szabályzatok, technikai standardok, technikai rendszerek, biztonsági eljárások, stb.) és azután mindezt felügyelni, a visszaéléseket (legyen az "kékgalléros", vagy "fehérgalléros", kinyomozni és felszámolni. A MOL-nál elvégzett feladataim után 2015. júliustól a Flex, amerikai multinacionális vállalat Európa, Közel-Kelet, Afrika (EMEA) régiójának biztonsági vezetését vállaltam el, ahol ma is tevékenykedem. Így az utóbbi húsz évet témám területén történő munkálkodással töltöttem el, ahol a kezdetektől fogva adott volt az alapvető indíttatás afelé, hogy átfogóan és minden részletre kiterjedően egyre jobban megismerjem a biztonságmenedzsmentet, annak hazai és nemzetközi eredményeit, feltérképezzem jelenlegi fejlettségi szintjét és tevékenyen hozzájáruljak annak emeléséhez. Folyamatosan részt vettem külföldi és hazai szakmai programokon, konferenciákon, aktívan szerveztem a Magyarországi Biztonsági Vezetők Egyesületének tevékenységét, éves szakmai konferenciáit, leginkább a kétezres évek első felében, amikor elnöki teendőit is elláttam az egyesületnek. Feladataim ellátása során mindig törekedtem a szakmai ismeretek elmélyítésére és a nemzetközi és hazai szakirodalom összegyűjtésére.

A kutatást már ebben az időszakban elkezdtem, konferenciaközi beszélgetések, információgyűjtés, biztonsági eljárások összehasonlításának kötetlen formában történő végrehajtásával. A kutatás

tényleges időszaka 2011-ben kezdődött, amikor felvételt nyertem a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Katonai Műszaki Doktori Iskolába, (ma Nemzeti Közszolgálati Egyetem). Az abszolutórium megszerzése után a témám specializációja miatt 2016-ban átkértem magam az Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskolába.

A biztonságmenedzsment területén szakmai munkával és kutatással eltöltött időszak alatt meggyőződésemmé vált, hogy az általam vizsgált terület további tanulmányozására, fejlesztésére folyamatosan szükség van. Kutatómunkám továbbfejlesztése számomra és a biztonságmenedzsmentel foglalkozó kollégák részére is segítséget nyújthat a magas szintű, teljes lefedettségű vállalatbiztonság létrehozására és működtetésére, ezáltal a vállalat értékeinek hatékony megóvására.

A tudományos probléma megfogalmazása

Magyarországon a biztonságmenedzsment többnyire nincs a helyén. A biztonságmenedzsmentet, mint a biztonságot közvetetten befolyásoló tényezőt veszik alapul.

A biztonságmenedzsment az adott szervezet rendeltetésszerű működését, így a biztonságot közvetlenül befolyásoló védelmi erőforrás, de ezt a biztonsági szféra sem fogta még igazából fel.

A téma kutatásának hipotézisei

1. A szervezeteknél/vállalatoknál egy bizonyos szint felett a biztonságmenedzsment az adott szervezet biztonságát közvetlenül, pozitívan befolyásoló védelmi erőforrás.
2. A vállalati biztonságmenedzsmentet komplex módon lefedő új elméleti és gyakorlati tartalommal rendelkező törzsanyag létrehozása szükséges, amelyre kellőképpen tudnak támaszkodni a biztonsági vezetők, biztonsági szakemberek és oktatók.
3. Magyarországon a vállalatoknál eltérő összetételű, feladatú biztonságmenedzsment szervezet működik, mely a vállalati hierarchiában leggyakrabban nem a megfelelő helyen van, valamint a biztonságmenedzsment nem minden területét átfogó biztonsági szabályzat-rendszer működik. A legtöbb vállalat vezetősége a biztonságmenedzsmentet nem az indokolt fontossága szerint kezeli, ezért az nem lehet képes a maximális eredmények elérésére, a legmagasabb hatékonysággal védeni a vállalat értékeit.
4. Véleményem szerint a biztonságmenedzsment törzsanyagának alkalmazásával a biztonsági vezetők jobb eredményeket tudnak elérni, a kockázati tényezők nemkívánatos hatásait

csökkenteni tudják a vállalati értékek megvédésének szempontjából, illetve szakmai elismertségük növekedhet a vállalat vezetőségén belül, így a biztonságmenedzsment jelentősége és érdekérvényesítő képessége is magasabbra kerülhet a vállalati hierarchiában.

Vállalati biztonságmenedzsment itthon napjainkban

Mit értünk ma Magyarországon vállalati biztonságmenedzsment alatt, valamint milyen fejlettségi szintre pozícionálhatjuk napjainkban a nemzetközi biztonságmenedzsment jelenlegi vezető tudományos, szakmai iránymutatásaihoz viszonyítva?

A vállalati biztonságmenedzsment, hazai kialakulásának előzményei, gyökerei, lényegének értelmezése, jelenlegi szintjének a gyakorlatban megvalósuló irányai különböző mértékben eltérnek a nemzetközi vezető eljárásmodoktól, vagy nem teljes egészében fedik le a vállalati biztonságmenedzsment teljes spektrumát, ezért szükséges és kívánatos az átfogó komplex biztonságmenedzsment eljárás mielőbbi általános gyakorlattá válása.

A rendszerváltás, vagy rendszerváltozásig hazánkban nem létezett vállalati biztonságmenedzsment. Az akkori társadalmi és gazdasági rendszer vagyon-, és személybiztonsági kérdésekben kizárólag az állami rendészeti, tűz-, katasztrófa-, polgárvédelmi (és titkosszolgálati) szervekre támaszkodott. Ezen kívül, helyenként, főleg veszélyes ipari üzemekben létrehozott üzembiztonsági rendészet tevékenykedett, mely inkább munkabiztonsági feladatokat látott el, de foglalkozott vagyonvédelemmel is. Még megemlíthetjük a különböző öröket a rendszerváltozás előtti időszakból, mint akik szintén a biztonsággal foglalkoztak a huszadik század nagyobbik részében Magyarországon, pl.: éjjeliőr, vadőr, mezőőr, halőr, stb. Az állami és a társadalmi tulajdon, kollektív tulajdon volt, egyéni értelemben csak személyi tulajdonról beszélhettünk. Ebben a korszakban magán tulajdon nem létezett, így annak védelmével sem kellett foglalkozni.

Ilyen biztonsági háttér mellett ért el minket a szabad piacgazdaság minden biztonsági kockázati tényezőjével együtt. Erre nem voltunk felkészülve, mint ahogy az elbizonytalanított rendészeti szervek sem. Az alapfeladatuk ellátására igyekeztek erőiket átcsoportosítani miközben régebbi szerepükhöz képest kivonultak a gazdasági területről. Ekkor szembesültek az immár tulajdonossá vált vezetők is azzal, hogy már maguknak kell gondoskodniuk az értékeik védelméről. Mivel vállalati biztonságmenedzsment képzés egyáltalán nem létezett, illetve még ma sem nagyon létezik, ezért különböző vezetési irányok alakultak ki, amelyek még ma is tartják magukat, bár már a kívánatos komplex biztonságmenedzsment is kialakulóban van.

Biztonságmenedzsment szemléleti irányai:

1. rendőri-katonai
2. őrzésvédelmi
3. munkavédelmi
4. biztonságtechnikai
5. informatikusi
6. komplex biztonságmenedzsment

A rendőri-katonai irány: volt rendőri és katonai vezetők által bevezetett irányzat, mely az objektumok fizikai védelmére, illetve a nyomozásokra koncentrál. Ez a legdominánsabb biztonságvédelmi irányzat jelenleg hazánkban.

Az őrzésvédelmi irány: vagyonvédelmi szolgáltatók szemléletéből alakult ki, fő súlypont az emberi (őrök általi) őrzésre helyeződik, általában „külsős” szemszögből ítélik meg a szükséges védelmi szintet.

A munkavédelmi irány: (safety) munkavédelmi mérnökök által képviselt elgondolás, ahol a munka-, tűz-, és egészségvédelemre helyeződik a fókusz. A vészhelyzet-menedzsmenten belül a vészhelyzeti reagáláson van a fő hangsúly.

A biztonságtechnikai irány: biztonságtechnikai mérnökök általi megközelítés, ami a biztonságtechnikai rendszeren és elemein alapul, kamerarendszer, beléptetőrendszer, riasztó rendszerek.

Az informatikusi irány: informatikus mérnökök által gyakorlott eljárásrend, jellemzője az informatikus, analitikus rendszerszemlélet, melyben majdnem kizárólagos prioritása a számítástechnikai rendszernek, elemeinek, illetve a hálózatvédelmi rendszereknek van.

Mind az öt előzőleg felsorolt biztonságmenedzsment irányzat a lehető legszűkebben értelmezi a biztonságmenedzsmentet, kizárólag a saját szakmai elméletének és gyakorlatának megvalósítását tartja feladatának, a biztonságmenedzsment egyéb feladatait igyekszik kizárni a felelősségi területéből, illetve áthárítani más szervezeti egységekre, lemondva ezáltal a átfogó szintű kontroll kialakításáról. Példaképpen a rendőri-katonai, illetve az őrzésvédelmi irányzat számára megfelelő megoldás az, ha nem kell részt venniük az információbiztonság megvalósításában (e-mail ellenőrzés, internet használat figyelés, vállalat kárára történő információáramlás, stb.), azt teljes mértékben ráhagyják az IT szervezetre. Ez egy kényelmes felállási mód véleményük szerint, de

ezzel át is adják a teljes ellenőrzést az IT szervezetnek a terület felett, vagyis a szükséges adatok nem állnak azonnal a rendelkezésükre, majd egy jövőbeni visszaélés kivizsgálásához, vagy ezekhez az adatokhoz csak körülményesen és késedelemmel juthatnak hozzá [91].

A komplex biztonságmenedzsment: (security) nemzetközi, elsősorban angolszász alapú megközelítés, betelepült multinacionális vállalatok által magukkal hozott szigorú biztonsági kultúra és eljárásrend. A magántulajdon védelme megkövetelte és kialakította saját védelmi rendszerét, ami a XX. század utolsó harmadában indult lendületes fejlődésnek. Jellemzője, hogy átfogó módon áll a biztonsághoz, annak minden elemét igyekszik integrálni a rendszerébe.

Szakirodalmunk szempontjából szintén megfigyelhetjük ugyanezt a tagozódást. Legszelebb a paletta a biztonságtechnikával foglalkozó kiadványok tekintetében, nevükből kifolyólag ezekre a művekre alapvetően jellemző az egyes témák részletes, mélységekbe menő mérnöki feldolgozása, sem itt, sem a többi területen nem találunk átfogó, komplex szemléletű tanulmányt, ami a biztonságmenedzsmentről szólna. Komplexitásra való törekvés nézőpontjából mindenképpen meg kell említeni az 1999-ben megjelent **Hivatása a védelem** [64] című kiemelkedő munkát, mely tizennégy író és négy szerkesztő közös munkájának eredménye. Ebben a műben a szerzők sorra veszik az objektumvédelem, személyvédelem, kivonuló szolgálat, rendezvénybiztosítás, pénz-, és értékszállítás kérdéseit, örök által használt technikai eszközöket, stb. Szemléletére jellemző a komplexitásra való törekvés, de érezhető a végrehajtói, vagy szolgáltatói nézőpont. Főleg az őrzésvédelmi szemlélet tapasztalható benne némi rendőri-katonai befolyással. Kitűnő péld a az informatikai megközelítésre **Vasvári György: Vállalati biztonságirányítás** [65] című munkája, melynek az alcíméből már láthatjuk is, hogy az „Informatikai biztonságmenedzsment” szól. **Szövényi György: Biztonságszervezői menedzsment** [66] című értekezésében még többségében megtalálható a rendőri-katonai szemlélet, nagyon erős jogi háttérrel, de már a komplex biztonságmenedzsment is megnyilvánul egyes elemeiben. Pl.: A biztonságsszervező menedzser eszköztára (84-93.o), ahol a humánbiztonság nélkülözhetetlen elemeit fejt ki a szerző. Szintén figyelemre méltó, hogy a szerző már használja „A komplex biztonságvédelmi rendszer kialakítása” (98-107.o) fejezetében a komplex kifejezést, de még nem érti alatta az átfogó komplex biztonságmenedzsmentet teljes egészében.

Sajnos a témánkat teljes mértéken lefedő, magyar, összefoglaló mű még nem készült el, ezt pótolni kell.

Nem szabad elfeledkezni arról, hogy jelentős számban jelennek meg hazai publikációk a biztonsággal foglalkozó lapokban, mint a Detektor Plusz magazin, az Árgus, a Biztonság, stb. Több

hazai egyesület, pl.: MBVE, MBF, vagy a Kamara igen aktívan tevékenykedik annak érdekében, hogy a biztonság a megfelelő szintre kerüljön. Még sok a teendő ebben az irányban, hogy amikor a biztonságmenedzsmentről beszélünk, akkor ugyanazt is értsük alatta mindannyian. Ezt akkor érhetjük el, ha van megfelelő oktatás, tananyag és rendszer. Ennek a célnak az eléréséért a jelenkori biztonsági szakemberek vagyunk a felelősök, nekünk kell tenni azért, hogy mindez megvalósulhasson.

A hazai viszonyokat közelebről érezzük, de ha kitekintünk Európába, vagy még távolabb a világ bármelyik régiójába, akkor sem éppen megnyugtató érzéseink keletkeznek. Számos problémát, krízishelyzetet, érdekellentétet, konfliktust tapasztalhatunk. Elegendő azonban, a közelmúltbeli 2008-as gazdasági válságra, a 2011-el kezdődött „arab tavasz”-ra, a mostanában is pengeélen tancoló, Európai Unió adósságválság megoldásának kísérleteire, a migrációs nyomásra és a globális felmelegedés hatásaira, a világ népességének növekedési ütemére, valamint az atomhatalmak szembenálló politikai és gazdasági érdekeire gondolni. Ezek a tendenciák, mind azt mutatják, hogy pillanatok alatt romolhat az általános biztonság, pl.: több lesz az anyagi javak elleni támadás, lopás, betörés, szállítmányok eltulajdonítása, fosztogatása, stb. Vagyis jóval több feladatunk lesz és sokkal mostohább körülmények között kell mindezeket elvégeznünk. Mindezekre fel kell készülnünk, mert csak akkor leszünk képesek megvédeni a ránk bízott értékeket, ha egy hatékonyan működő, a biztonság teljes spektrumát átfogó, komplex biztonsági rendszert tudunk működtetni. A szerencsésebbeknek közülünk ehhez rendelkezésére is fognak állni a szükséges anyagi alapok, a kevésbé szerencséseknak, pedig még sokkal hatékonyabban kell majd felhasználniuk szellemi kapacitásaikat.

Összegezve megállapítható, hogy a rendszerváltozástól eltelt majdnem három évtized alatt a hazai biztonságmenedzsment több irányban is jelentős eredményeket tud felmutatni, határozott fejlődésen ment keresztül, de az összefogó, rendszerező, standardizáló feladatok még előttünk vannak. Kívánatosná vált egy egységes, komplex biztonságmenedzsment rendszer kialakítása, amely a nemzetközi eljárások mentén a hazai viszonyok figyelembe vételével képes átfogó, hatékony, jól működő rendszerként üzemelni.

Egy középkori latin szólás szeretnék idézni, ami úgy szól, hogy: **“Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita.”** Ami magyarul így szól: Magyarországon kívül nincs élet, ha van élet, nem ilyen. [67] Ezt én úgy értelmezem, hogy minden általános szabályt valamilyen mértékben az adott hely/ország szokásai szerint módosítani kell, vagyis a helyi sajátosságokat figyelembe kell venni, hogy a szabály megfelelően tudjon megvalósulni.

3 CÉLKITŰZÉSEK

A komplex vállalati biztonságmenedzsment felvázolása

Szeretném a komplex biztonságmenedzsment egyik értékes, követendő, amerikai megközelítésén keresztül vázlatosan, majd az általam elgondolt komplex vállalati biztonságmenedzsment lényegét részletesebben bemutatni, felsorolni a legszükségesebb elemeit, melyek kidolgozásával megvalósítható a megfelelő szintű, korszerű és hatékony vállalati biztonságmenedzsment.

A komplex biztonságmenedzsment: (security) nemzetközi, elsősorban angolszász alapú megközelítés, betelepült multinacionális vállalatok által magukkal hozott szigorú biztonsági kultúra és eljárásrend. A magántulajdon védelme megkövetelte és kialakította saját védelmi rendszerét, ami a XX. század utolsó harmadában indult lendületes fejlődésnek. Jellemzője, hogy átfogó módon áll a biztonsághoz, annak minden elemét igyekszik integrálni a rendszerébe.[68]

Vállalati biztonságmenedzsment

Mivel a hazai szakirodalom nem fedi le teljes egészében a vállalati biztonságmenedzsmentet, ezért szeretném egy amerikai példával vázolni azt a követendő kívánatos szintet [42], ami elméleti alapul szolgálva, megindíthatná szakembereink gondolatait mind elméleti, mind gyakorlati síkon a komplex biztonságmenedzsment megvalósításának irányába.

Charles A. Sennewald: **Effective Security Management** [69] (Hatékony biztonságmenedzsment) című könyve immáron a hatodik kiadásban jelent meg 2015-ben. Sennewald öt fejezetben tárgyalja a hatékony biztonságmenedzsmentet, amelyek láthatóan komplex módon igyekeznek lefedni a teljes területét a biztonságmenedzsmentnek.

Az első fejezetben az általános biztonságmenedzsmenttel foglalkozik. Az általános szervezeti irányelvekkel kezdi művét, hogyan nézzen ki a biztonsági szervezet szervezete, hogyan illeszkedik a vállalati struktúrába, milyen szerepe lehet a biztonsági szervezetnek (óvó, védelmező, oktató, támogató, stb.), mi a szerepe a biztonsági igazgatónak, a menedzsereknek, középvezetőknek, illetve a biztonsági beosztottnak.

A második fejezetben a biztonsági személyzet menedzselésével foglalkozik. Hogyan válasszuk ki a leendő kollégákat, mit tartalmazzon a munkaköri leírásuk, milyen kiképzésben, oktatásokban részesítsük őket, hogyan kommunikáljunk a kollégákkal, milyen morált és fegyelmet tartsunk,

hogyan motiváljuk és léptessük elő az alkalmazottainkat, illetve milyen módszerekkel tudjuk motiválni az alvállalkozóinkat.

A harmadik fejezetben az operációs feladatokkal foglalkozik. Hogyan alakítsuk ki a szabályzati rendszert, mi legyen a biztonsági szabályzatban, hogyan tervezzük a következő évet pénzügyi szempontból, költségvetési tervezés, hogyan tervezzünk beruházásokat, milyen kockázatokkal kell számolnunk, hogyan szervezzük meg saját szervezetünk adminisztrációját, hogyan alakítsuk ki és írjuk le munkafolyamatainkat, hogyan szervezzük meg az információ és adatvédelmet, hogyan használjuk a statisztikai eredményeinket céljaink elérése érdekében.

A negyedik fejezetben a biztonsági szervezeten kívüli kapcsolatokkal foglalkozik. Hogyan adjuk el a biztonságot szervezetünkön kívül, milyen kapcsolatot célszerű kialakítani a hatóságokkal és más szervekkel, intézményekkel?

Az ötödik fejezetben azokat a hibákat írja le, amelyeket nem szabad elkövetni a biztonság menedzselése során, illetve ha mégis megtörtént, akkor hogyan lehetséges a károk minimalizálása.

Sennewald alapján kijelenthetjük, hogy szükséges lenne egy hasonló, szinte tankönyvszerű elméleti alapra a magyar nyelvű szakirodalomnak is, amelyet a biztonsági vezetők közvetlenül a gyakorlatban tudnának alkalmazni. Mindamellet, hogy ezzel nagymértékben meg lehetne könnyíteni a munkájukat, nagyon hasznos eszközként szolgálhatna egy ilyen közös elméleti alap ahhoz, hogy standardizált, egységes biztonságelméleti és gyakorlati tudás alakulhasson ki.

Elgondolásom: Komplex vállalatbiztonsági szabályzat tervezet

A komplex biztonságmenedzsmenten belül a szabályzatnak meghatározó szerepe van, itt található meg mindazon szabályok összefoglalása, amelyek alapján a biztonsági tevékenység végezhető.

Kezdeként meg kell határozni azt, hogy mi a szabályzat célja, majd a szabályzat hatályának és a felelőségek megfogalmazásának kell következnie [73]. Rögzíteni kell, hogy kikre és milyen szervezetekre terjed ki a szabályzat, és ki a felelős a szabályzat elkészítéséért és karbantartásáért. A felelőségek meghatározásánál kiemelt fontossággal bír annak a lefektetése, hogy mi a vezetőség feladata a szabályzat bevezetésével és a betartásával kapcsolatban, valamint meg kell határozni a biztonsági szervezet és a biztonsági szolgálat feladatát is, annak érdekében, hogy a feladatok és felelősségi körök pontosan definiáltak és szeparáltak legyenek. Törekedni kell arra, hogy ne alakulhasson ki olyan tisztázatlan helyzet, amikor senki sem felelős egy feladat

végrehajtásáért, illetve többen is felelősök ugyanazért, ezért a feladatnak valódi felelőse nincsen. A szabályzat fő részének ki kell térni a fizikai biztonság követelményeinek a meghatározására. A kockázatelemzéssel célszerű kezdeni, amiben le kell írni az általános sajátosságait, és magát a kockázatelemzési folyamatot. Meg kell határozni, hogy mennyire fontos az a telephely, amelyet éppen vizsgálunk a vállalat, vállalkozás szempontjából. Majd sorra kell venni a kockázati kategóriákat, terrorizmus, katasztrófa kitétség, munkahelyi erőszak és bűnügyi fertőzöttség tekintetében. A következő terület a külső biztonsági kontrollok meghatározása, mint a vállalat tulajdonhatárának jelzése, a telekhatár kivilágítása, a gépjármű parkolók, tárolók biztonsági követelményeinek a leírása, a tulajdonhatárokon szükséges védelmi eljárások, fizikai akadályok, egyéb, nem egyértelmű bejutási pontok, illetve a rejtőzködésre alkalmas helyek és a kritikus közművek biztonsági követelményeinek a megfogalmazása.[43] A fizikai biztonságon belül az épületek határainak és az épületeken belüli biztonságnak kell következnie. Itt kell kitérni az ablakok, üvegfalak, ajtók biztonságának követelményeire. Meg kell határozni a vállalat belső tereinek, korlátozott hozzáférésű területeinek, illetve más cégekkel közös helyiségeinek a biztonsági követelményeit. Ki kell térni a nyilvános területekre, rakodóterekre, és a bérlők által használt területekre is. Ide tartozhatnak még az egészségügyi létesítmények, bankfiókok, vagy pénzkiadó automaták és a felvonók is. A postaszolgálat, a postabontó fizikai biztonságának meghatározása is elengedhetetlenül fontos. Az ajtózárakra, kulcsokra és a kulcshasználatra vonatkozó szabályokat is létre kell hozni. A következő terület a vállalatnál alkalmazott beléptetési ellenőrzés és az azonosító kártyákkal kapcsolatos nélkülözhetetlen szabályok felállítása. Meg kell határozni a beléptető rendszer eljárásait, folyamatait, a területi vezetők engedélyezési kötelmeit, a rendszer kezelőjének jogosultságait és engedélyeit. Fel kell állítani a belépőkártyák rendszerét, a kártyák formai követelményeit, mind az állandó, vagyis fényképes, mind az ideiglenes kártyák tekintetében is. Ki kell dolgozni a jogosultság kérelem és engedélyezés auditálható és zökkenőmentes eljárásait. A biztonságtechnikával kapcsolatosan létre kell hozni egy standard rendszert, amely meghatározza azt a technikai követelményszintet, amit a biztonsági központok, a kamera-, riasztó-, és beléptető rendszereknek tudni kell. Ezáltal tudjuk biztosítani az egységes biztonságtechnikai hátteret. Létre kell hozni a személy-, és gépjármű átvizsgálás szabályozott rendjét. A humánbiztonság területén meg kell határozni az összeférhetlenségi szabályokat, majd meg kell valósítani a teljes folyamatot, a kitöltendő formanyomtatványoktól a vizsgálatok lezárásáig. A szabályzatban szükséges kitérni a válsághelyzetek kezelésére. Meg kell határozni a vészhelyzeti és válságkezelési program követelményeit, meg kell fogalmazni a válságkezelési vezetőség feladatait, a tervek és gyakorlatok kapcsán. Elő kell írni az oktatási, gyakorlati

követelményeket, mind tartalom, mind időintervallum tekintetében. Szabályozni kell a vizsgálatokkal kapcsolatos tevékenységet, mit és hogyan lehet tenni, mikor kell hatósághoz fordulni, milyen legyen a hatósági kapcsolattartás szintje és mélysége? Mi minősül biztonsági eseménynek, annak milyen jelentési kötelezettsége van, mit kell azonnal és hogyan, milyen úton jelenteni? A következő fontos terület az információbiztonság, meg kell határozni itt is a felelősségeket, úgymint mi a feladata a vezetőknek és a beosztottnak, hogyan kezeljük a bizalmas hulladékot, hogyan óvjuk a bizalmas adatokat, és mi az eljárás munkahelyen kívül tartott megbeszéléseken? Utazásbiztonsági szabályok megalkotásával segíthetjük és kontrollálhatjuk a munkatársak utazásait. Nagymértékben segíti a biztonsági folyamatok betartását, ha folyamatos képzésekkel oktatásokkal tartjuk frissen a biztonsági tudatosságot a kollégáink és a biztonsági szervezeten kívül tevékenykedő munkatársak esetében is.

Összefoglaló

Összegezve megállapítható, hogy a hazai biztonságmenedzsment előzmények, alapok nélkül, több irányban is jelentős eredményeket tud felmutatni a magánszférában, határozott fejlődésen ment keresztül, de az összefogó, rendszerező, standardizáló feladatok még előttünk vannak. Ehhez nyújt iránymutatást ez a tanulmány, melynek célját egy külföldi példán keresztül a saját elgondolásomat felvázolva, mintegy követhető elképzelésként, annak érdekében, hogy a kívánatosra vált és egységes, komplex vállalati biztonságmenedzsment rendszer kialakításra kerülhessen. Remélem, hogy értekezésem megírásával hozzá tudok járulni ahhoz, hogy a biztonsági szakmán belül kialakulhasson a hazai komplex biztonságmenedzsment szemlélet és ehhez egy követhető irányvonalat sikerült felvázolnom. A jövőbeli céloom alapvetően erre az értekezésre támaszkodva, ehhez kapcsolódva a komplex vállalati biztonságmenedzsment további területeinek a lefedéséhez szükséges eljárások felvázolása, pl.: a biztonsági folyamatok dokumentálása, a folyamatleírások, folyamatábrák és végrehajtási utasítások mintaszerű kialakításával, a biztonsági szolgáltatók egyszerű és hatékony minőségi ellenőrző rendszerének bemutatásával. A rendszer nem zárt, ahhoz mindig hozzá lehet építeni további szükséges modulokat, illetve ki lehet hagyni az adott vállalat tevékenységének és biztonsági szükségleteinek megfelelően [92].

4 VIZSGÁLATI MÓDSZEREK

Értekezésemben az általam tanulmányozott, kutatott vállalati biztonságmenedzsment témát három irányvonal mentén kutattam és vizsgáltam.

Az első irányvonal a hazai és a nemzetközi szakirodalom összegyűjtése és tanulmányozása volt. 1998-tól napjainkig folyamatosan vettem részt szakmai, tudományos konferenciákon, belföldön szervezői és előadói, külföldön előadói minőségben. Ezeken a konferenciákon lehetőségem volt szakterületemet érintően, szakemberekkel konzultálni, véleményeket megismerni, ütköztetni, és az általam elfogadott, feldolgozott eljárásokat, következtetéseket értekezésemben beépíteni. A tudományos konferenciák szüneteit is arra használtam fel, hogy kötetlen formában ismerkedhessek meg más szakemberekkel, felelősségük és aktivitásuk területeivel. A beszélgetések során lehetőség nyílt az ismeretek elmélyítésére, illetve kiszélesítésére is, amelyek szintén hozzájárultak ahhoz, hogy széleskörűbb rálátásom alakulhasson ki a biztonságmenedzsment struktúrájára és eredményeire.

A második irányvonal értekezésem témájának vizsgálata kapcsán, közvetlen módszerhez folyamodtam, egy, a biztonsági vezetőkhöz intézett kérdőív formájában, az általuk megadott visszajelzéseket megismerve és elemezve jutottam el ismételt (kiinduló álláspontomat megerősítve) ahhoz a felismeréshez, hogy a vállalati biztonságmenedzsment törzsanyag létrehozása indokolt és szükséges.

A harmadik irányvonal a vállalati biztonsági vezetők előtt álló biztonsági kihívások és biztonsági kockázatok tükrében kialakított alapvető biztonsági törzsanyag kidolgozása, amely eléggé általános ahhoz, hogy széleskörben használható legyen, de eléggé specifikus is, hogy megfelelő módon szabályozzon, valamint egyszerűen áttekinthető, homogén rendszert alkosson. Kutatómunkám során végig szem előtt tartottam, az eredményeim hasznosságát, vagyis a kész értekezés, biztonsági vezetők és szakemberek általi felhasználhatóságát. Az eredményeimet szakmai életutam alatt folyamatosan megosztottam a biztonsági szakemberekkel, kollégákkal, publikációimban és konferenciákon tartott előadásaim során.

5 ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

1. Bizonyítottam, hogy a szervezeteknél/vállalatoknál egy bizonyos szint felett a biztonságmenedzsment az adott szervezet biztonságát közvetlenül, pozitívan befolyásoló védelmi erőforrás.
2. Igazoltam, hogy szükséges a vállalat biztonságmenedzsmentet lefedő új elméleti és gyakorlati tartalommal rendelkező törzsanyag létrehozása, amelyre tudnak támaszkodni a biztonsági vezetők, biztonsági szakemberek és oktatók.
3. Kutatásaimmal bizonyítottam, hogy a multinacionális vállalatoknál, de bizonyos nemzetközi jelentőséggel rendelkező nagyvállalatoknál a biztonságmenedzsment szervezete nincs megfelelő helyen a szervezeti struktúrában és ezért a biztonságmenedzsmentet nem az indokolt fontossága szerint kezeli a vállalat vezetősége, így a vállalat biztonságmenedzsmentje nem tudja a leghatékonyabb módon ellátni a feladatát, a vállalati értékek védelmét.
4. Igazoltam, hogy a vállalati biztonságmenedzsment törzsanyagának alkalmazásával a biztonsági vezetők jobb eredményeket tudnak elérni, a kockázati tényezőket csökkenteni tudják a vállalati értékek megvédésének szempontjából, illetve szakmai elismertségük növekedhet a vállalat vezetőségén belül, így a biztonságmenedzsment jelentősége és érdekérvényesítő képessége is magasabbra kerülhet a vállalati hierarchiában.
5. Bebizonyítottam, hogy különböző vállalatoknál eltérő, és a vállalati biztonságmenedzsment nem minden területét átfogó biztonsági szabályzat-rendszer működik.
6. Létrehoztam a korábbi eredmények figyelembe vételével a vállalati komplex biztonságmenedzsment törzsanyagát, amelyben kidolgoztam a vállalati biztonságmenedzsment főbb témakörei szerinti követelményeket és ezen követelmények eléréséhez vezető javasolt eljárási rendet.

6 AZ EREDMÉNYEK HASZNOSÍTÁSI LEHETŐSÉGE

A „Komplex biztonságmenedzsment” című doktori értekezésem eredményeinek hasznosíthatósága alapján az alábbi javaslatokat fogalmazom meg a kutatási eredmények tükrében, az alábbi területeken:

1. A biztonság területén tevékenykedő kutató és elméleti szakemberek számára ajánlom az általam elkészített komplex biztonságmenedzsment törzsanyag használatát, amely alapot adhat a vállalati biztonságmenedzsment hatékony tudományos megközelítéséhez, fejlesztéséhez és a gyakorlati kiterjesztéséhez.
2. A biztonsági területtel foglalkozó oktatók számára ajánlom az értekezésem használatát, kiindulópontként, lehetséges tananyag vázaként, illetve egy komplett vállalati biztonságmenedzsment modulként való felhasználását is.
3. Az állami szektorban dolgozó vezetők és biztonsági vezetők számára ajánlom az általam kidolgozott értekezés alkalmazását, amely használatával hatékonyabbá és biztonságosabbá tehetik biztonsági szervezetük működését, valamint támogatást nyújthat számukra korunk vállalatbiztonsági kockázatainak csökkentéséhez, illetve felszámolásához.
4. Ajánlom a magánbiztonság megbízói területén munkálkodó biztonsági vezetőknek, akik a disszertációm felhasználásával fejleszthetik biztonsági rendszerüket, ezáltal hatékonyabb működést tudnak elérni és a rájuk bízott vállalati értékeket megfelelőbben, kevesebb veszteséggel tudják védelmezni.
5. A biztonsági szolgáltatóknak ajánlom, akik az értekezésem felhasználásával közelebb kerülhetnek a megbízói oldal (biztonsági) érdekeinek megértéséhez és ezáltal felkészültebben tudnak olyan biztonsági megoldásokat ajánlani a megbízóiknak, amelyekre azoknak szükségük van. Így stabilabb és magasabb pozícióba kerülhetnek a biztonsági szolgáltatói piacon.

7 IRODALMI HIVATKOZÁSOK LISTÁJA

- [1] RENAUD, Christian: Data Loss Prevention. CSO, ISSN 1540-90X, 2009/11. 12. o.
- [2] BRENNER, Bill: The Global State of Information Security. CSO, ISSN 1540-90X 2009/11. 26-33. o.
- [3] GOODCHILD, Joan: At the Ready – Emergency Response. CSO, ISSN 1540-90X 2009/11. 34-35. o.
- [4] BRENNER, Bill: A Wake-up call for Emergency Planners. CSO, ISSN 1540-90X, 2009/06. 11-12. o.
- [5] GOODCHILD, Joan: New Cybersecurity Standards for N. American Power System. CSO, ISSN 1540-90X, 2009/06. 18. o.
- [6] GOODCHILD, Joan: Future Tense. CSO, ISSN 1540-90X, 2009/06. 26-29. o.
- [7] MELANCON, Dwayne: Next-Generation Log Management. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/02. 9-10. o.
- [8] GOODCHILD, Joan: Security and Building Design. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/02. 14-18. o.
- [9] FITZGERLAD, Michael: Lots of Concern. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/02. 27-29. o.
- [10] FITZGERLAD, Michael: Forgotten Keys. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/03. 28-30. o.
- [11] BRENNER, Bill: Cybersecurity Czar: White House Attitude Different this Time. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/05. 12. o.
- [12] VIOLINO, Bob: Numbers Game. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/05. 24-27. o.
- [13] GOODCHILD, Joan: Fraud Prevention, Show me the Money. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/05. 29-31. o.
- [14] How Security Should Handle Pickets & Strikes, MANLEY, Anthony's book: CSO, ISSN 1540-90X, 2010/08. 28-31. o. Excerpted by permission from Security Manager's Guide to Disasters to CSO, CRC Press, 2009. www.crcpress.com
- [15] GOODCHILD, Joan: Artfully Yours. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/09. 10. o.
- [16] BRANDEL, Mary: Moving from Analog to IP Video. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/10. 12. o.
- [17] BRENNER, Bill: Sea Change, Global Information Security Survey. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/10. 22-27. o.
- [18] GREGG, Brandon: Five Cheap Tools to Manage Investigation. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/10. 28-29. o.
- [19] FALKENBERG, Christopher: The Private Sector is Broken. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/10. 30. o.
- [20] GOODCHILD, Joan: Adventures in New Money Laundering. CSO, ISSN 1540-90X, 2010/11. 12. o.

- [21] GOODCHILD, Joan: Helping Employees Really Get Company Policy. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2011/02. 34-35. o.
- [22] HUTTON, Alex and HUBBARD, Doug: Measuring IT Risk. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2011/03. 26-33. o.
- [23] DRAZ, Daniel: Fraud Prevention, Improving Internal Controls. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2011/05. 32-35. o.
- [24] VIOLINO, Bob: The Eyes Have It, The Move to IP-based Video. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2011/09. 16-18. o.
- [25] GOODCHILD, Joan: How to Sneak into Security Conference. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2012/05. 17. o.
- [26] FERRARA, Joe: Ten Commandments for Effective Security Training. *CSO*, ISSN 1540-90X, 2012/05. 30. o.
- [27] SCHMITT, Jason: Digital Video Vulnerabilities. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2008/05. 75-80. o.
- [28] BARHAM, John: After the Flood. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2008/11. 60-68. o.
- [29] MURPHY, Jack. J: Rising to the Challenge. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2008/11. 70-78. o.
- [30] WAGLEY, John: Collaboration Key. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2009/06. 42. o.
- [31] LOKEY, William M: Don't let Plan Be the Disaster. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2009/06. 70. o.
- [32] LONGMORE-ETHERIDGE, Ann: Security's sweet spot. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/07. 30-31. o.
- [33] HARWOOD, Matthew: Roadmap to a Safe stay. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/07. 40-49. o.
- [34] SPADANUTA, Laura: Threats in the Mail. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/08. 16-18. o.
- [35] BERRONG, Stephanie: Taking Security Global. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/08. 48-50. o.
- [36] SPADANUTA, Laura: How to prepare for Drill. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/09. 18-20. o.
- [37] SPADANUTA, Laura: Corporate Crime in Hard Times. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/10. 90-98. o.
- [38] WAGLEY, John: How to secure Sensitive Data. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/11. 74-80. o.

- [39] STRAW, Joseph: Moving Cargo Securely. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2010/11. 83-89. o.
- [40] Looking a Laptop Losses. Survey by Ponemon Institute. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2006/11. 36. o.
- [41] ELLIOTT, Robert: State of Readiness. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2006/12. 51-56. o.
- [42] LONGMORE-ETHERIDGE, Ann: Complex Protection Made Easy. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2006/12. 58-66. o.
- [43] GIPS, Michael A.: Five Not-so-Easy Pieces (Access Control). *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/01. 74-81. o.
- [44] ELLIOTT, Robert: Corruption Around the World. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/02. 36-38. o.
- [45] KRESEVICH, Millie: Using Culture to Cure Theft. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/02. 47-51. o.
- [46] MCGONANGLE JR, John & VELLA Caroline M.: I Spy Your Company Secrets. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/02. 64-70. o.
- [47] RADLOFT, Darlene: What Female Travelers Need to Know. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/03. 62-69. o.
- [48] LONGMORE-ETHERIDGE, Ann: Sears Tower's Well-Grounded Security. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/05. 59-65. o.
- [49] POGAR, Joel A.: Keep Communications in a Crisis. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/06. 98-107. o.
- [50] KITTERINGHAM, Glen: Down and Out in Record Time. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2007/09. 78-90. o.
- [51] ANDERSON, Teresa: A Lock on Security. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2011/07. 32-33. o.
- [52] VIERRA, Stephanie & DEFLAVIIS, Bud: Blueprint for Safer Buildings. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2011/07. 54-59. o.
- [53] KLAPPROTH, Uwe & LONGMORE-ETHERIDGE, Ann: Corralling Corruption in the EU. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2011/12. 38-39. o.
- [54] WAGLEY, John: Monitoring Employee Web Activity. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/01. 30-31. o.
- [55] NESBITT, William: Accidents Will Happen. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/01. 49-53. o.

- [56] SPADANUTA, Laura: Planning for Disaster. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/03. 47-52. o.
- [57] ANDERSON, Teresa: Visitor Management. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/04. 28-30. o.
- [58] SHERROD, Mike: Create an Anti-Fraud Corps. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/04. 59-63. o.
- [59] HARWOOD, Matthew: Full-Body Scanning Report. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/04. 53-62. o.
- [60] WAGLEY, John: EU Data Security Rules. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2012/07. 34-35. o.
- [61] LONGMORE-ETHERIDGE, Ann: The Risky Business of Travel. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2013/06. 52-57. o.
- [62] ANDERSON, Teresa: Is Whistleblowing Working? *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2013/06. 52-57. o.
- [63] BLANKCHTEIN, Tzviel: The Business of Travel Safety. *Security Management*, ISSN 0145-9406, 2014/06. 62-68. o.
- [64] Hivatása a védelem, írták: Devecsei János, Nán Jenő, Dr. Bodrogi Ferenc, Gábor László, Nagy Zoltán, Dr. Jobb Sándor, Lasz György, Varga Miklós, Dr. Ónodi István, Kerekes János, Hurtik Imre, Jankov István, Marót László, Kékesi Gábor, szerkesztették: Devecsei János, Nán Jenő, Varga Miklós, Gábor László, kiadta: A CEDIT KFT. Budapest, 1999. ISBN 9638180382
- [65] Vasvári György: Vállalati biztonságirányítás, kiadó: TIME-CLOCK KFT. 2007
- [66] Szövényi György: Biztonságvédelmi szabályzat, Budapest, KJK-Kerszöv, 2000
- [67] <http://idegen-szavak-szotara.hu/extra-hungariam-non-est-vita,-si-est-vita,-non-est-ita.-jelent%C3%A9se>, letöltés: 2017.11.19. 19:30.
- [68] Zólyomi Zsolt: Biztonságmenedzsment itthon, napjainkban, Detektor Plusz – A biztonság lapja, A Magyarországi Biztonsági Vezetők Egyesületének (MBVE) és a Nemzetközi Testőr és Biztonsági Szolgálatok Szövetségének (IBSSA) Médiapartnere, Budapest, 2011. 5. szám 14-15.o; ISSN-1217-9175
- [69] Charles A. Sennewald: Effective Security Management, 5th Edition, Elsevier, Burlington, USA, May 24, 2011, ISBN: 978-0-12-382012-9
- [70] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Security Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 13-30. o; ISBN 978-1-934904-25-1

- [71] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Security Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 107-114. o; ISBN 978-1-934904-25-1
- [72] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Security Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 114-129. o; ISBN 978-1-934904-25-1
- [73] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Security Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 114-129. o; ISBN 978-1-934904-25-1
- [74] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 133-168. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [75] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 169-183. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [76] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 218-228. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [77] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 228-231. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [78] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 239-248. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [79] Timothy J. Walsh, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Physical Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2012; 258-273. o; ISBN 978-1-934904-37-4
- [80] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Information Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 85-122. o; ISBN 978-1-934904-12-1
- [81] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Information Security; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 168-184. o; ISBN 978-1-934904-12-1
- [82] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Crisis Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 21. o; ISBN 978-1-934904-18-3

- [83] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Crisis Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 16-20. o; ISBN 978-1-934904-18-3
- [84] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Crisis Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 12. o; ISBN 978-1-934904-18-3
- [85] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Crisis Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 8-10. o; ISBN 978-1-934904-18-3
- [86] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Crisis Management; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 5-8. o; ISBN 978-1-934904-18-3
- [87] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Investigation; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 10-57. o; ISBN 978-1-934904-13-8
- [88] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Investigation; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 75-78. o; ISBN 978-1-934904-13-8
- [89] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Investigation; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 160-165. o; ISBN 978-1-934904-13-8
- [90] Timothy J. Walsh, CPP, Richard J. Healy, CPP; Protection of Assets – Investigation; ASIS International; 1625 Prince Street, Alexandria, VA 22314 USA; 2011; 167-175. o; ISBN 978-1-934904-13-8
- [91] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Biztonságmenedzsment itthon, napjainkban, 2011. 5. szám 14-15. o.
- [92] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Komplex biztonságmenedzsment, 2011. 6. szám 8-9. o.
- [93] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Biztonsági irányítási rendszer és önellenőrzés, 2012. 2. szám 22-23. o.
- [94] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Motozás, beléptető-rendszerek, 2011. 1. szám 16-17. o.
- [95] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Kockázatelemzés, vagyonőrök, 2010. 9-10. szám 12-13. o.

- [96] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Információbiztonság, 2011. 2. szám 18-19. o.
- [97] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Üzletfolytonosság, krízismenedzsment, 2010. 11-12. szám 14-15. o.
- [98] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, A humánbiztonság lényegi elemei, 2012. 1. szám 14-15. o.
- [99] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, Összeférhetlenség, 2011. 3. szám 17-18. o.
- [100] Zólyomi Zsolt: Detektor Plusz, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata, A biztonsági szervezet pénzügyi kontroll modellje, 2012. 3. szám 6-7. o.
- [101] A MAGYAR NYELV SZÓTÁRA, A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MEGBÍZÁSÁBÓL KÉSZÍTETTÉK CZUCZOR GERGELY és FOGARASI JÁNOS, PEST, 1862, EMICH GUSZTAV MAGYAR AKADÉMIAI NYOMDÁSZ <https://mek.oszk.hu/cgi-bin9/czuczor2.cgi?kezdobetu=B&szo=BIZTONS%C3%81G&offset=108>, letöltés: 2019.09.01.13:20
- [102] Online Etymology Dictionary, <https://www.etymonline.com/word/security>, letöltés: 2019.09.01. 13:00
- [103] Latin-magyar szótár (online), <https://dictzone.com/latin-magyar-szotar/securitas>, letöltés: 2019.09.01. 13:15
- [104] A magyar nyelv értelmező szótára (online), SZERKESZTETTE A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA NYELVTUDOMÁNYI INTÉZETE, AKADÉMIAI KIADÓ Első kiadás: 1959–1962, BÁRCZI GÉZA akadémikus és ORSZÁGH LÁSZLÓ egyetemi tanár vezetésével szerkesztették, <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/b-1EF8E/biztonsag-2119D/>, letöltés: 2019.09.01.14:00
- [105] Berek L.- Berek T.- Berek L.: Személy- és vagyónbiztonság: ÓE-BGK: Óbudai Egyetem. 3071 Budapest. 2016. ISBN:978-615-5460-94-4. 6. o.
- [106] Az egészségügy és az ápolás általános alapelvei, Dr. Papp Katalin, Ujváriné Dr. Siket Adrienn (2014) Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, 5. Az alapvető emberi szükségletek és kielégítésük, 19. kép, Maslow szükségleti piramisa, https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010_0020_apolas_magyar/5_az_alapvet_e_mberi_szksgletek_s_kielqtsk.html letöltés: 2019.09.01.15:10

8 A SZERZŐ TÉZISPONTHOZ KAPCSOLÓDÓ TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEI

1. A védelmi rendszer humán tényezői (ipari üzemek, gyárak tekintetében), Az XY Kft. védelme 2000/11, A Detektor Plusz országos pályázatán elért „Az év biztonságvédelmi menedzsere különdíj” a szakma legjobbjai pályázaon. Az adományozó az Országos Bűnmegelőzési Tanács.
2. Védekezzünk a terror ellen, biológiai terrorizmus, Nemzetközi Testőr és Biztonsági Szolgálatok Szövetsége (IBSSA) konferencia 2002/01.
3. Termelő üzem felszámolása során a biztonsági igazgatóság feladata, Magyarországi Biztonsági Vezetők Egyesülete (MBVE) IV. konferencia, 2003/03.
4. Madárinfluenza, MBVE VII. konferencia, 2006/03.
5. Magánbiztonság, ipari biztonság, KRIMINÁLEXPOIT-SEC 2006/11.
<http://www.police.hu/data/cms387200/Kriminalexpo2006.pdf>
6. A MOL biztonsági rendszere és követelményei, angol nyelven, The Security of MOL and securityrequirements, Beszállítói Fórum, 2007/11.
http://www.mol.hu/hu/a_molrol/beszallitoi_kozpont/beszallitoi_forumok/2007/
7. Biztonsági szervezet, a Dunai Finomító biztonsága, NATO IPC Ipari Tervező Tanács szemináriuma, 2008/11, angol nyelven, MOL Security Organization and the protection of Duna Refinery.
8. Harc az olajért, MBVE XI. konferencia, 2010/03.
9. Biztonsági szervezet és feladatai, Vezérkari tanfolyam, VKT-20, ZMNE 2009/09.
10. Biztonsági szervezet, feladatai és kihívásai, VKT-21, ZMNE 2010/11.
11. Biztonságirányítási rendszer, MBVE XII. konferencia 2011/03.
<http://www.mbve.hu/rendezvenyek.php>, <http://szegedma.hu/hir/szeged/2011/03/biztonsagi-vezetok-tanacskoznak-szegeden.html>
12. Kérdezz-felelek rovat létrehozása és folyamatos írása a Detektor Plusz, a biztonság lapjában, ISSN 1217-9175, a Behatolás a biztonság elmélete és gyakorlata címmel, „Behatolás” a biztonság elméletébe és gyakorlatába, 2010. 5-6. sz. 15. o.
13. Biztonsági szervezet létrehozása, 2010. 7-8. szám 14-15. o.
14. Kockázatelemzés, vagyonőrök, 2010. 9-10. szám 12-13. o.
15. Üzletfolytonosság, krízismenedzsment, 2010. 11-12. szám 14-15. o.
16. Motozás, beléptető-rendszerek, 2011. 1. szám 16-17. o.
17. Információbiztonság, 2011. 2. szám 18-19. o.

18. Összeférhetetlenség, 2011. 3. szám 17-18. o.
19. Biztonság nyári szabadság idején, 2011. 4. szám 16-17. o.
20. Biztonságmenedzsment itthon, napjainkban, 2011. 5. szám 14-15. o.
21. Komplex biztonságmenedzsment, 2011. 6. szám 8-9. o.
22. A humánbiztonság lényegi elemei, 2012. 1. szám 14-15. o.
23. Biztonsági irányítási rendszer és önellenőrzés, 2012. 2. szám 22-23. o.
24. A biztonsági szervezet pénzügyi kontroll modellje, 2012. 3. szám 6-7. o.
25. Üzemanyagtöltő állomások biztonsága, 2012. 5. szám 12-13. o.
26. Magyar harcmodor az Árpád-korban bizánci források alapján: Hadmérnök, ISSN 1788-1919, 2011/01.szám.http://www.hadmernok.hu/2011_1_zolyomi.pdf
27. Infotér konferencia, 2011.11.22-23, Információ- és technológiabiztonságkérdések a készenlétiszerveknél, <http://konferencia.infoter.eu/static/2>
28. Az üzemanyag előállítás biztonsági kérdései, MBVE konferencia, 2012/03/23, Egerszalók, <http://www.mbve.hu/aktualis.php?id=2> ISBN: 978-963-08-2785-0.
29. A MOL krízismenedzsment rendszere, együttműködés az iparbiztonsági szabályozás mentén, 2012/05/30, Budapest, BM OKF Iparbiztonsági konferencia
30. A kritikus infrastruktúra biztonsági aspektusai a MOL-nál, 2012/09/18, Budapest, Változó környezet, változó biztonság, kiberfenyegetések kihívásai napjainkban, Nemzetközi tudományos-szakmai konferencia
31. Integrating Robust Strategy and Mechanism for Crisis and Emergency Management Onshore, angol nyelven, Bécs, Ausztria, 2012/09/19, Oil&Gas Critical Infrastructure & Asset Security Forum, <http://www.ogassetsecurity.com/https://custom.cvent.com/9277DE2C45F646A1AF720C0B0B30A639/files/d6cbc7d73cf54031bdca41e132a788fb.pdf>
32. Kitermelési helyek és szállítási útvonalak biztonsági helyzete és biztosíttósága, 2012/11/28, Budapest, A Nemzetbiztonsági Intézet Konferenciája, Energiabiztonság és Nemzetbiztonság http://www.uninke.hu/downloads/egyetem/rendezvenyek/2012/Energiabiztonsag_nemzetbiztonsag_meghivo.pdf
33. Biztonsági kontroll megvalósítása biztonságtechnikai megoldással: Hadmérnök, ISSN 1788-1919, 2012/02. szám. http://hadmernok.hu/2012_2_zolyomi.pdf
34. A MOL, mint kritikus infrastruktúra, Vezérkari tanfolyam, VKT-24, NKE 2013/02/11.
35. Krízis kezelési stratégia, MBVE XIV. konferencia, 2013/03/22. Siófok, ISBN: 978-963-08-2785-0.<http://detektorplusz.hu/fajl.php?id=13576>

36. MOL érdekeltségek védelme Pakisztánban és Irakban, külföldi harcosok bevonásával, "A terrorizmus Rubik-kockája, avagy a fenyegetések komplex megközelítése" Nemzetközi tudományos-szakmai konferencia, 2013/10/01. Budapest, angol nyelven
37. Security Management (Control System), Assessing the Security Architecture: Security Operations Management, 9th Middle East Energy Security Forum 2013/11/25. Dubai, Egyesült Arab Emírátságok. <http://security.fleminggulf.com/middle-east-energy-security-forum/speakers>
38. Security Management (Control System), Central Asian and Caspian Oil and Gas Security Forum, Baku, Azerbajdzsán, 2014/04/09. <http://www.caoilgassecurity.com/#!/previous-forum/c7ib>
39. MOL Csoport kitermelési helyek és szállítási útvonalak biztonsági helyzete és biztosíthatósága, NKE Hadtudományi PhD képzés, Budapest, 2014/04/15.
40. Biztonsági kihívások a délszláv régióban, Nemzetbiztonsági Intézet Konferencia, Biztonság a Nyugat-Balkánon, NKE, Budapest, 2014/06/05.
41. Vállalatbiztonság terrorveszélyes országokban, MBVE XVI. Konferencia, Egerszalók, 2015/03/05-06. ISBN: 978-963-08-2785-0, <http://detektorplusz.hu/index.php?m=23114>
42. MENTAL LOAD CAUSED MENTAL AND BEHAVIORAL CHANGES, Hadmérnök, ISSN 1788-1919, XIII. Évfolyam 3. szám – 2018. szeptember, http://www.hadmernok.hu/183_39_zolyomi.pdf
43. CRISIS MANAGEMENT, Hadmérnök, ISSN 1788-1919, XIV. Évfolyam 1. szám – 2019. március, http://www.hadmernok.hu/191_27_zolyomi.pdf